

بررسی رابطه بین مهاجرت شهری و افزایش حاشیه‌نشینی شهرهای بزرگ

فاطمه ادیبی سعدی نژاد^۱، سید حسین هاشمی نسب^۲

^۱ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، تهران، ایران

^۲ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، تهران، ایران.

چکیده

پدیده حاشیه‌نشینی پدیده‌ای شهری است که با توجه به رشد شهرنشینی بی‌رویه در جهان، ایران و وجود مهاجرت‌های روستا - شهری شکل گرفته و گسترش یافته است، حاشیه‌نشینی به‌عنوان برهم زنده تعادل فیزیکی شهرها، نشان‌دهنده توسعه ناموزون شهری و منطقه‌ای است و دغدغه بسیاری از متخصصین شهری، جامعه‌شناسان، معماران و غیره است. حرکات جمعیتی معمولاً در دو بخش اساسی قابل بررسی هستند: یکی کنترل مرگ و میر و افزایش جمعیت و دیگری جابجایی جمعیت که همان مهاجرت از مکانی به مکان دیگر است و در جوامع جدید عمده‌تاً این جابجایی از اجتماعات کوچک و منزوی به سوی اجتماعات بزرگ و از روستا به شهرهاست. در حال، افزایش جمعیت در اجتماعات کوچک و به هم خوردن تعادل‌های حیاتی در آنجا و از سویی میل شدید افراد به شهرنشینی و قرار گرفتن در اجتماعات بزرگ، گرایشی است که از قرن نوزدهم در اروپا و آمریکا و از نیمه دوم قرن بیستم در کشورهای در حال توسعه باعث دگرگونی عمیق در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی کشورهای مزبور شده است. مهاجرت یکی از عوامل تغییر جمعیت در جوامع و سکونتگاه‌های انسانی است. این عامل در کنار زاد و ولد و مرگ و میر تعیین‌کننده تعداد جمعیت در هر سکونتگاه شهری می‌باشد؛ لذا در این پژوهش هدف بررسی رابطه بین مهاجرت شهری و افزایش حاشیه‌نشینی شهرهای بزرگ می‌باشد که به بررسی توصیفی و درنهایت به بیان نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: مهاجرت، حاشیه‌نشینی، عوامل مهاجرت، پیامدهای حاشیه‌نشینی، شهرها

مطالعات جغرافیا، عمران و مدیریت شهری

دوره ۵، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۸، صفحات ۳۱-۲۳